

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра програмної інженерії та інформаційних технологій управління

(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Годлевський М.Д. _____

« _____ » _____ 20 _____ року

СЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (частина 1-2)

_____ (назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____

перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни _____ професійна підготовка / обов'язкова _____

(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова)/ професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____

(денна / заочна)

Харків – 20__ рік

Обсяг дисципліни: 3 кредитів ECTS 90 годин.

Лекцій: _____ годин.

Лабораторних занять: _____ годин.

Практичних занять: 30 годин.

Форма контролю: (*залік/іспит*).

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр/магістр»: 10 семестр.

Обсяг дисципліни: 3 кредитів ECTS 90 годин.

Лекцій: _____ годин.

Лабораторних занять: _____ годин.

Практичних занять: 36 годин.

Форма контролю: (*залік/іспит*).

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр/магістр»: 11 семестр.

Мова викладання: українська/ англійська.

Мета навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є розкриття сутності методології, методів, концепцій і понять проведення наукових досліджень економічних процесів в системі взаємовідносин підприємств, сформувати вміння застосовувати їх у практичній діяльності, організувати дослідницьку діяльність.

Компетентності

Загальні компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в області ІСТ.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність застосування на практиці основні положення експертних методів; методів кластеризації та ранжування групових експертних оцінок, методів узгодження оцінок та знаходження агрегованих оцінок експертних груп;
- здатність інтегрувати та готувати дані, що отримані з різних джерел для аналітичного використання;

- здатність обирати та використовувати відповідні аналітичні методи.

Результати навчання

Здатність інтегрувати та готувати дані, що отримані з різних джерел для аналітичного використання.

Здатність обирати та використовувати відповідні аналітичні методи.

Знати основні поняття, засади та принципи наукового дослідження; види наукових досліджень та особливості їх проведення; сутність теоретичних та емпіричних методів наукових досліджень; сутність координації комплексних наукових досліджень; форми апробації та відображення результатів наукових досліджень.

Ставити задачі, обґрунтовувати методи їх розв'язання; формулювати робочі гіпотези та визначати методи їх перевірки; організувати збір необхідної для дослідження інформації; самостійно проводити аналіз науково-методичної літератури та узагальнювати результати наукових шкіл; використовувати новітні наукові результати у своїх дослідженнях; самостійно проводити дослідження; проводити експериментальні розрахунки; обґрунтовувати результати своїх досліджень та визначати області їх впровадження; відображати наукові результати у формах звітів, рефератів, статей, тез доповідей.

Здатність донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

Вибір теми дослідження; конкретизація проблеми дослідження; методика дослідницької роботи;

Теми, що розглядаються

Тема 1. Предмет і сутність наукової діяльності.

Тема 2. Організація наукових досліджень в Україні.

Тема 3. Особливості методології наукових досліджень в галузі інформаційних систем і технологій.

Тема 4. Методи наукових досліджень у галузі інформаційних систем і технологій.

Тема 5. Особливості наукового дослідження у галузі інформаційних систем і технологій. Процедура наукового дослідження в галузі інформаційних систем і технологій.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Тема 7. Наукова робота студентів у вищій школі. Основні форми впровадження результатів наукових досліджень студентів.

Тема 8. Курсова (дипломна) робота: етапи виконання, оформлення та захист.

Форма та методи навчання При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування лекцій-візуалізацій та презентацій. Проведення на практичних заняттях захисту практичних завдань

Методи контролю Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись у таких формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних занять.
2. Проведення проміжного контролю.
3. Проведення модульного контролю.

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних занять та оцінки за виконання модульної контрольної роботи.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне модульних оцінок та оцінки яка отримана під час проведення заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів оцінювання успішності студента розраховуються індивідуально для кожної дисципліни з урахуванням особливостей та структури курсу.

Поточна сума балів, що може накопичити студент за семестр може досягати, як максимального балу так і меншого з виділенням балів на іспит чи залік.

В таблиці 1 наведений приклад тих пунктів за якими студент накопичує бали, ці пункти можуть відрізнятися та розглядаються індивідуально для конкретної дисципліни.

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Контрольні роботи	Практичні заняття	КР(КП)	РГЗ	Індивідуальні завдання	Залік	Сума
30	32			13	25	100

Таблиця 2 – Розподіл балів за виконання індивідуального завдання

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 25	до 25	до 50	100

Таблиця 3. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі / П'ятницька-Позднякова І.С. ; Міністерство освіти та науки України. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 115 с.

2. Романчиков В.І.. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Романчиков В.І. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с. Режим доступу: http://dmeti.dp.ua/file/kdoczn_10892.pdf

3. Шейко В. М. , Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності / В. М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко – К. : Знання , 2006. – 307 с.
4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 295с.
5. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень / Г.С. Цехмістрова – К.: Слово, 2004. – 235 с. Режим доступу: <http://www.imath.kiev.ua/~golub/ref/tsekhmistrova.pdf>
6. Кириленко О. П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях : навч. посіб. / [О.П.Кириленко, В. В. Письменний] ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т. : ТНЕУ, 2013. – 227 с.
7. Єріна А.М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. -Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 212с.
8. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. - Л.: Світ, 2001. – 419 с.
9. Стіченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К. : Знання-Прес, 2005. – 300с.
10. Сурмін Ю.Г. Майстерня вченого: Підручник. – К. : Знання-Прес, 2006. – 280с.

Допоміжна література

11. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / В. С. Марцин, Н.Г. Міценко, О.А. Даниленко та ін. – Л.: Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>
12. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень. Підручник / Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. – К. : Знання, 2007. – 270 с.
13. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник для ВПНЗ / Сидоренко В. К., Дмитренко П. В. – К. : РННЦ «Дініт», 2000. – 259 с.
14. Жильцов О. Б. Математичне програмування (з елементами інформаційних технологій): Навч. посіб. / О. Б. Жильцов, В. Р. Кулян, О. О. Юнькова; За ред. О. О. Юнькової. – К.: МАУП, 2006. – 186 с.
15. Компьютерное моделирование бизнес-процессов: [учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений] / Сериков А. В., Титов Н. В., Белоцерковский А.В. и др.; Харьк. гос. техн. ун-т стр-ва и архитектуры. – Х.: Бурун Книга, 2007. – 320 с.
16. Кузьмичов А. І., Медведєв М. Г. Математичне програмування в Excel: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 320 с.
17. Лудченко А.А. и др. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. - 114 с.
18. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.

19. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: [підручник. – 4-е вид., випр. і доп.] / В.М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. Знання, 2006. – 331 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://ukrlibrary.at.ua/load/osnovi_naukovikh_doslidzhen/osnovi_naukovikh_doslidzhen/a_s_filipenko_osnovi_naukovikh_doslidzhen/26-1-0-1#
2. Колесников О.В. Основи наукових досліджень / О.В.Колесников. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.bookbrains.com/book_206.html
3. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – К., 2012. – 219 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://elibrary.nubip.edu.ua/4710/1/S.VYGOVSJKA_POSIBNYK.pdf
4. Болонська декларація // www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
5. Загальні відомості про вищу освіту в Україні. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/education/higher/higher
6. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-u-vishchikh-navchalnikhzakladakh/4688>
7. Нормативно-правова база атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/atestatsiya-kadriv/134-diyalnist/aestatsiakadriv/5923>

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 4. – Перелік дисциплін

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Теорія ймовірностей	Науково-дослідна робота
Математична статистика	
Моделювання складних систем	
Емпіричні методи досліджень	

Провідний лектор: доц., к.т.н. Чередніченко О.Ю.
(посада, звання, ПІБ)
(підпис)